

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА МЕСЕЦ ЮНИ 2023 г.

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към юни 2023 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** към края на юни 2023 г. са в размер на **31 404,0 млн. лв.** Постъпленията нарастват с 3 156,1 млн. лв. (11,2 %) спрямо отчетените към юни 2022 г.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **24 580,4 млн. лв.** Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 2 341,4 млн. лв. (10,5 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година, като формират 78,3 % от общите постъпления по КФП за периода. Постъпленията от преки данъци, социално и здравно осигурителни вноски и други данъци² нарастват с добри темпове, докато косвените данъци остават близки до отчетените за същия период на предходната година, основно поради по-ниски постъпления в частта на приходите от ДДС от внос и приходите от мита. Един от факторите за това е спадът на цената на суровия петрол, внесен за преработка, спрямо отчетената за същия период на предходната година. В допълнение, върху размера на ДДС от внос влияят и курсът на щатския долар, както и спадът на количествата на внесените стоки, пораждащи ДДС, в т.ч. на суровия петрол.

Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 4 946,1 млн. лв., като нарастват с 634,8 млн. лв. (14,7 %) спрямо отчетените към юни 2022 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 10 454,4 млн. лв. и намаляват с 0,9 % спрямо отчетените към юни 2022 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 720,6 млн. лв. (в т.ч. 676,6 млн. лв. целеви вноски във Фонд "Сигурност на електроенергийната система") или ръст от 806,5 млн. лв. спрямо отчетените към юни 2022 г. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са в размер на 7 459,3 млн. лв., което представлява ръст от 995,5 млн. лв. (15,4 %) спрямо отчетените за същия период на 2022 година.

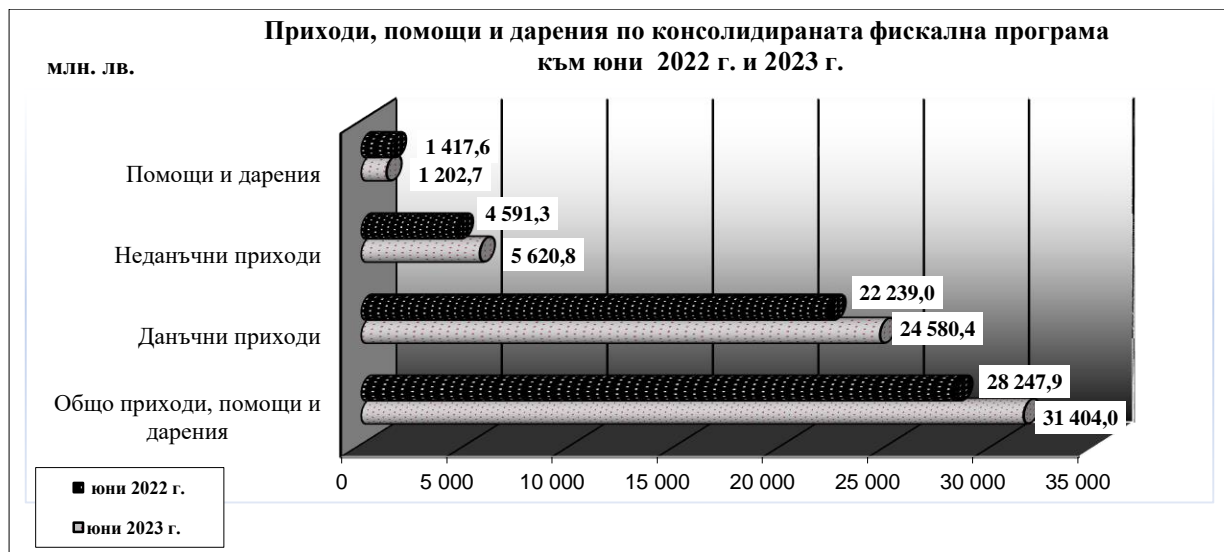
Неданъчните приходи са в размер на **5 620,8 млн. лв.** (ръст от 1 029,5 млн. лв., 22,4 % спрямо същия период на 2022 г.) и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. През месец юни постъпиха приходи (в размер на 384,5 млн. лв.) от Европейската инвестиционна банка по проектите, финансирани от Модернизационния фонд. Подкрепените проекти са в областта на производството на електроенергия от възобновяеми източници, модернизацията на енергийните мрежи и енергийната ефективност. Получени са средства за финансиране на модернизиранието на електроразпределителната мрежа в България с цел ускорена електрификация на транспорта, внедряване на решения за акумулиране, декарбонизация и децентрализация на потреблението и производството на електрическа енергия. Модернизационният фонд се финансира чрез постъпленията от търговете за квоти за емисии от схемата на ЕС за търговия с емисии, като неговата цел е да се подпомогне преходът към неутралност по отношение на климата в десет държави от ЕС с по-ниски доходи. Държавите бенефициери са България, Хърватия, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша,

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² При съпоставката със същия период на предходната година следва да се отчете базов ефект при приходите от други данъци от постъпващи от началото на 2023 г. целеви вноски във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" от производителите и търговците на електрическа енергия, в изпълнение на § 8 от ПЗР на Закона за прилагане на разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., ЗБДОО за 2022 г. и ЗБНЗОК за 2022 г., както и при приходите от задължителна временна солидарна вноска за генерираните свръхпечалби съгласно чл. 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (Регламент (ЕС) 2022/1854), които започнаха да постъпват от декември 2022 г.

Румъния и Словакия. В частта на неданъчните приходи през юни са постъпили и 407,3 млн. лв. приходи от дивидент за държавата от държавни предприятия.

Приходите от *помощи и дарения* към юни 2023 г. са в размер на **1 202,7 млн. лв.**, като съпоставено със същия период на 2022 г. се отчита спад със 214,8 млн. лева.

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към юни 2023 г. възлизат на **31 226,3 млн. лв.** В номинално изражение разходите нарастват спрямо полугодieto на 2022 г. с 4 154,4 млн. лв. (15,3 %). В отделните разходни показатели най-значително нарастване има при разходите за пенсии (2 081,1 млн. лв.), както и в частта на разходите за персонал (1 044,8 млн. лв.), капиталовите разходи (673,4 млн. лв.) и други. Ръстът на разходите се дължи на влезли в сила нормативни актове, вкл. промени в пенсионната сфера, разплащане на задължения по бюджета на МРРБ, влезли в сила увеличени размери на възнагражденията в редица администрации и други.

Нелихвените разходи към юни 2023 г. са в размер на 30 029,0 млн. лв., като нарастват с 4 158,5 млн. лв. (16,1 %) спрямо отчетените към юни 2022 г. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 27 820,5 млн. лв. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 2 175,1 млн. лв. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 33,5 млн. лв. *Лихвените плащания* са в размер на 349,7 млн. лв., което е намаление от 39,0 млн. лв. (10,0 на сто) спрямо отчетените към юни 2022 г.

Разходите по КФП по основните разходни групи към юни 2022 г. и 2023 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 30.06.2023 г. от централния бюджет, възлиза на **847,6 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (**Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053** на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768** на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; **Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804** на Съвета от 17 май 2016 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770** на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база nereциклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база брутен национален доход и **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/769** на Съвета от 30 април 2021 година за изменение на Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набрани от данък добавена стойност).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към юни 2023 г. е **положително** в размер на **177,7 млн. лв.** (0,1 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 167,4 млн. лв. и по европейските средства в размер на 10,2 млн. лева. Подобриеното на бюджетната позиция през юни е основно по линия на приходите, което се дължи, от една страна, на по-високите постъпления във връзка с крайния срок (30 юни) за подаване на годишната данъчна декларация за 2022 г. по Закона за корпоративното подоходно облагане, съответно и за внасяне на корпоративния данък и на алтернативните данъци по ЗКПО, и от друга, на постъпили приходи от Европейската инвестиционна банка с еднократен за годината ефект по проектите, финансирани от Модернизационния фонд, които са формирани от отчисления от търгове на квоти за емисии парникови газове, постъпили приходи от дивидент за държавата от държавни предприятия и други. По този начин формираният дефицит за първите пет месеца на годината бе изцяло компенсирани през месец юни и бюджетното салдо по КФП към края на полугодieto е положително.

Размерът на **фискалния резерв** към 30.06.2023 г. е **12,9 млрд. лв.**, в т.ч. 12,5 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,4 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към юни 2023 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет юни 2022 г.	Отчет юни 2023 г.	Изпълнение спрямо 2022 г.
Общо приходи, помощи и дарения	16 531,1	18 344,0	111,0%
-Данъчни приходи	14 962,0	15 612,0	104,3%
Корпоративни данъци	1 816,5	2 086,2	114,8%
ДДФЛ	2 488,3	2 853,5	114,7%
ДДС	7 548,2	7 423,1	98,3%
Акцизи	2 758,0	2 837,6	102,9%
Данък в/у застрахователните премии	25,2	27,5	109,2%
Мита и митнически такси	218,5	166,1	76,0%
Други данъци	107,3	217,8	202,9%
-Неданъчни приходи	1 566,8	2 729,5	174,2%
-Помощи и дарения	2,3	2,6	113,4%
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	16 882,5	19 199,8	113,7%
<i>-Нелихвени разходи</i>	6 842,3	7 347,9	107,4%
Текущи	6 492,7	6 767,7	104,2%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	2,4	1,3	52,5%
Капиталови	347,2	579,0	166,8%
<i>-Лихви</i>	368,5	326,9	88,7%
По външни заеми	303,6	268,3	88,4%
По вътрешни заеми	64,9	58,7	90,3%
<i>-Трансфери за др. бюджети – нето</i>	8 858,8	10 677,4	120,5%
<i>-Вноска в бюджета на ЕС</i>	812,8	847,6	104,3%
Бюджетен баланс	-351,3	-855,8	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет към юни 2023 г. е **18 344,0 млн. лв.**, което представлява ръст от 1 812,9 млн. лв., 11,0 % спрямо отчетените за същия период на 2022 година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет към юни 2023 г. е **15 612,0 млн. лв.** В сравнение със същия период на 2022 г. постъпленията в групата нарастват с 649,9 млн. лева (4,3 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **4 939,7 млн. лв.** Съпоставени със същия период на предходната година постъпленията нарастват с 634,9 млн. лв. (14,7 %). Повишението се дължи основно на по-високите постъпления от ДДФЛ, които нарастват с 365,2 млн. лв. (14,7 %) на годишна база.

Приходите от **корпоративни данъци** към юни 2023 г. са в размер на 2 086,2 млн. лв. и нарастват с 269,7 млн. лв. (14,8 %) спрямо същия период на предходната година.

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

Достигнатите нива на постъпленията от този вид данък са в резултат на регламентирани срокове за деклариране на данъчния финансов резултат за 2022 г. и за внасяне на дължимия корпоративен данък по годишните данъчни декларации за 2022 г. (до 30 юни 2023 г.), както и на сроковете за деклариране и внасяне на авансов данък. В тази група данъци са и приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 45,1 млн. лв., като съпоставено с края на юни 2022 г. приходите са с 22,3 млн. лв. по-малко (33,1 % спад).

Приходите от **данъци върху доходите на физически лица** са в размер на **2 853,5 млн. лв.** и са по-високи с 365,2 млн. лв. (14,7 %) спрямо същия период на предходната година.

Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат икономическата активност и развитието на пазара на труда, както и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недекларирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и тематичните кампании за конторл, провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към юни 2023 г. са 2 325,1 млн. лв., като нарастват с 346,0 млн. лв. (17,5 %) в сравнение със същия период на предходната година.

Отчетеният ръст на заетостта, рекордният спад на безработицата в страната и значителният номинален ръст на средната работна заплата през първото тримесечие на 2023 година са основни фактори за нарастването на данъчните приходи от трудови правоотношения.

Допълнително влияние за нарастване на данъчните постъпления оказва и приетото от правителството увеличение от 1 януари 2023 г. на минималната работна заплата за страната от 710 лв. на 780 лв. (9,9 %), както и увеличението на разходите за персонал в някои от бюджетните системи, одобрени с актуализацията на бюджета през 2022 година.

Ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя през месец декември 2022 г. оказва въздействие в посока намаление върху приходите от трудови правоотношения през първото тримесечие на настоящата година. Очаква се ползването на облекченията да окаже влияние и през следващите отчетни периоди при подаване на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2022 г. и при авансовото ползване при работодател за придобитите доходи през 2023 година.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори, еднолични търговци и др.) приходите от данъка към юни 2023 г. са в размер на 261,2 млн. лв. За отчетния период са постъпили с 5,7 млн. лв. (2,2 %) повече приходи спрямо края на юни 2022 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за довносяне или надвносен данък) и дължимите авансови вноски. Ниският ръст на тази група данъчни приходи за отчетния период се дължи на ползването на данъчните облекчения за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ в увеличен размер за доходите, придобити през 2022 година.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 267,0 млн. лв. За отчетния период са постъпили с 14,9 млн. лв. (5,9 %) повече приходи спрямо юни 2022 година. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата комуникационна кампания и контролни действия от НАП през 2022 г. за проверка на касови наличности. Контролните действия са насочени приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.), и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане или до наличието на скрито разпределение на печалбата по

смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** към юни 2023 г. са в размер на **10 454,4 млн. лв.** и са по-малко с 95,4 млн. лв. (0,9 %) спрямо същия период на предходната година, което се дължи основно на намалението при приходите от ДДС при внос с 430,6 млн. лв. (12,8 % спад) и при приходите от мита с 52,3 млн. лв. (24,0 %).

Приходите от ДДС са в размер на **7 423,1 млн. лв.**, което е с 1,7 % по-малко от приходите към края на юни 2022 г. или намалението е със 125,1 млн. лв. и е в резултат на по-ниските постъпления от ДДС при внос.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2023 г. е 2 926,4 млн. лв., като намаляват с 12,8 % (430,6 млн. лв.) спрямо същия период на предходната година. Влияние върху динамиката на приходите от ДДС при внос през първите шест месеца на 2023 г. оказват средните борсови цени (в долари) на суровините, които формират основна част от вноса от трети страни. В допълнение, върху размера на ДДС от внос влияят и курсът на щатския долар, както и спадът на количествата на внесените стоки, пораждащи ДДС, в т.ч. на суровия петрол. Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), през изминалите месеци на 2023 г. се наблюдава понижение при всички групи с изключение на групата „Инвестиционни стоки“. Отчита се понижение на индекса на цените на стоки, внесени от трети страни, със 7,0 %, а на количествата – с 16,7 % спрямо първото полугодие на 2022 година. Освен това, върху постъпленията от ДДС от внос влияние оказва и възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец юни 2023 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 660,7 млн. лв., което е със 192,3 млн. лв. по-малко спрямо същия период на 2022 г., като се регистрира спад от 22,5 %. Стоките с най-значителен дял са: руди, шлаки и пепели – 361,2 млн. лв. (намаление с 90,6 млн. лв. спрямо 2022 г. или 20,1 %), мед и изделия от мед – 129,5 млн. лв. (намаление с 11,4 млн. лв. или 8,1%) и чугун, желязо и стомана – 68,1 млн. лв. (намаление с 38,4 млн. лв., 36,1%).

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* към юни 2023 г. възлизат на 4 496,7 млн. лв. Сравнени с данните за същия период на предходната година постъпленията нарастват със 7,3 % (305,5 млн. лв.). Отчита се ръст при декларираният ДДС за възстановяване, който зависи от размера на износа и направените инвестиции. Данъкът за възстановяване се приспада по реда на чл. 92, ал.1 от ЗДДС или ефективно се възстановява от данъчната администрация след определения срок. Приспаднатият данък за първите шест месеца на 2023 г. е 538,4 млн. лв. и е с 39,6 млн. лв. повече от 2022 година. Възстановеният данък се увеличава и е в размер на 5 513,3 млн. лв., което е с 397,3 млн. лв. над възстановените суми към края на юни миналата година. Невъзстановеният данъчен кредит към 30.06.2023 г. е в размер на 110,4 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **2 837,6 млн. лв.** Съпоставени със същия период на предходната година приходите от акцизи нарастват номинално със 79,7 млн. лв. (2,9 %).

Относителният дял на нетните постъпления от акциз по стокови групи е от: тютюн и тютюневи изделия (54,9 %); горива (39,3 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,3 %) и други акцизни стоки (0,6 %). Постъпленията от акциз към юни 2023 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 1 556,5 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 1 113,9 млн. лева;

- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 149,3 млн. лева;
- *приходите от ел. енергия и др. акцизни стоки* възлизат на 17,9 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на 27,5 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **166,1 млн. лв.**, като заемат 1,1 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение със същия период на предходната година събраните мита са с 52,3 млн. лв. (24,0 %) по-малко. Влияние върху спада в приходите от мита имат въведените от ЕС ограничителни мерки спрямо Русия в съответствие с Регламент (ЕС) № 833/2014 и неговите последващи изменения и допълнения. Друг фактор върху намалените постъпления от мита има въведения с Регламент (ЕС) 2022/870 на ЕП и Съвета от 30 май 2022 г. преференциален режим спрямо Украйна под формата на пълно премахване на вносните мита върху вноса на промишлени продукти от страната, спиране на прилагането на механизма на „входните цени“ по отношение на плодовете и зеленчуците, спиране на прилагането на тарифните квоти и пълно премахване на вносните мита, и други.

Най-значителен спад на приходите от мита през първите шест месеца на 2023 г. спрямо същия период на 2022 г. се регистрира при вноса на следните групи стоки: „Чугун, желязо и стомана“ – 23,4 млн. лева (81,8 % спад) спрямо постъпленията към края на юни 2022 г. „Торове“ – 9,1 млн. лева (спад от 65,9 %) спрямо същия период на 2022 г.; „Неорганични химични продукти; Неорганични или органични съединения на благородни метали, на радиоактивни елементи, на редкоземни метали или на изотопи“ – 6,0 млн. лева (60,0 % спад) спрямо тези към края на юни 2022 г.; „Пластмаси и пластмасови изделия“ – 5,3 млн. лева (26,2 % спад) спрямо тези към края на юни 2022 г.; „Трикотажни платове“ - 3,8 млн. лева (78,0 % спад) спрямо постъпленията към юни 2022 г.

В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай, като към края на юни 2023 г. постъпленията възлизат на 90,2 млн. лева, което представлява 55,7 % от всички деклариращи мита и е отчетен спад спрямо същия период на 2022 г. от 11,5 %. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия, с относителен дял от 7,2 %, следвани от приходите от мита при внос на стоки с произход САЩ - 3,8 % от всички мита. Приходите от внос на стоки с произход Турция имат относителен дял от 3,7 %, а постъпленията от мита от внос на стоки с произход Индия представляват 3,3 % от всички мита.

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на юни 2023 г. са в размер на **217,8 млн. лева**. Влияние върху по-високия размер на тази група данъци за отчетния период оказват постъпленията от приетата временна солидарна вноска по Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията. Временната солидарна вноска се внася за данъчните печалби за 2022 г. и за 2023 г. от дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването за генерираните свръхпечалби съгласно чл. 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (Регламент (ЕС) 2022/1854). Правилата за определяне на размера на дължимата временна солидарна вноска от предприятията от посочените сектори са регламентирани в Закона за корпоративното подоходно облагане (§ 9 от ПЗР на ЗКПО в сила от 8.10.2022 г. – ДВ, бр. 99 от 2022 г.), като е предоставена възможност, задължените лица да могат да правят авансови плащания по тази вноска.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към юни 2023 г. са в размер на **2 729,5 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи

от собственост, вкл. приходи от дивидент за държавата от държавните предприятия, приходи от концесии и други неданъчни приходи.

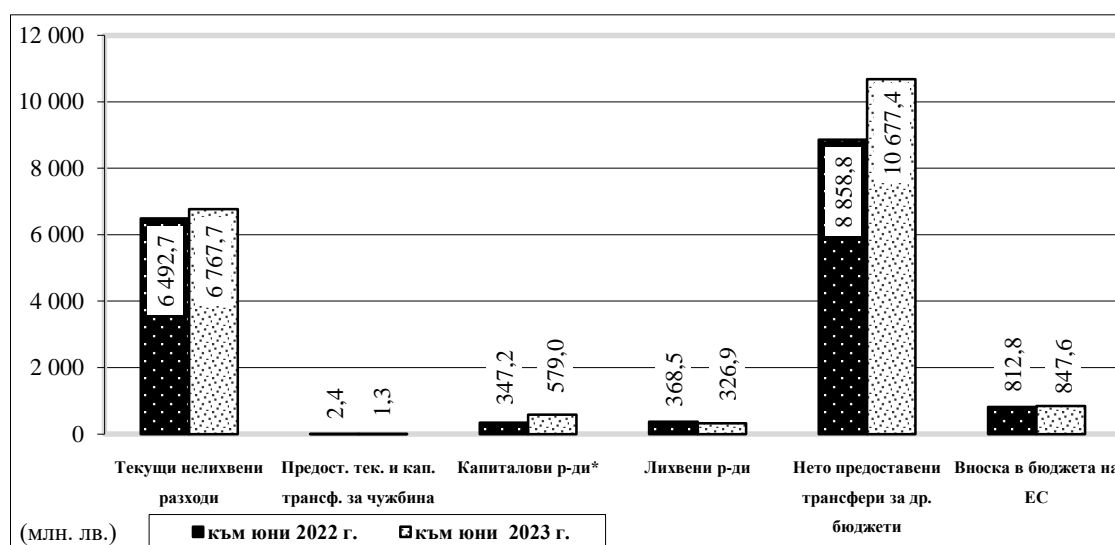
- **Помощи и дарения**

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към юни 2023 г. са в размер на **2,6 млн. лева**.

- **Разходи по държавния бюджет**

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към юни 2023 г. е **19 199,8 млн. лв.**, като нарастват с 2 317,4 млн. лв. (13,7 %) спрямо отчетените към юни 2022 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС
към юни 2022 г. и 2023 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

- **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет към юни 2023 г. са в размер на **7 347,9 млн. лв.**, като нарастват с 505,6 млн. лв. (7,4 %) в сравнение с отчетените за същия период на предходната година.

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 3 874,3 млн. лв. или ръст от 485,3 млн. лв. (14,3 %) спрямо отчетените към юни 2022 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 1 658,6 млн. лв., като са намаляват с 35,1 млн. лв. (2,1 %) спрямо същия период на 2022 г. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 452,6 млн. лв. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 1,3 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 782,1 млн. лв. От тях 97,4 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 130,7 млн. лв. са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и 29,9 млн. лв. за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 17,6 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 12,2 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания. Към края на месец юни 2023 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 299,8 млн. лв., от които 224,5 млн. лв. държавна помощ; 69,7 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 0,2 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 5,2 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 579,0 млн. лв., от които 168,1 млн. лв. капиталови разходи по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройство и 171,4 млн. лв. по бюджета на Министерство на отбраната. През януари 2023 г. има възстановени средства (в размер на 8,3 млн. лв.) от предоставен капиталов трансфер през 2022 г. на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД в съответствие с чл. 9 от ПМС № 31/2022 година.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 30.06.2023 г. са в общ размер на **326,9 млн. лева**.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на 268,3 млн. лв., в т.ч. 258,1 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 10,1 млн. лева.

През отчетния период не са използвани средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към юни 2023 г. са в размер на **58,7 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет към юни 2023 г. е 10 677,4 млн. лв.,** в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 3 955,8 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 3 384,7 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 224,2 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 356,7 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 9,8 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 5 949,4 млн. лв.;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 528,8 млн. лв.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 30.06.2023 г. от централния бюджет, възлиза на **847,6 млн. лева**.

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет към 30.06.2023 г. е отрицателно** в размер на **855,8 млн. лева**.

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 30.06.2023 г. е отчетено положително нетно външно финансиране по централния бюджет в размер на 610,8 млн. лева.

Постъпленията по централния бюджет възлизат на 2 869,6 млн. лв. - на 23.01.2023 г. постъпиха средствата от емитирания единичен транш - 10-годишни еврови облигации по Средносрочната глобална програма за емитиране на дълг в размер от 1,5 млрд. евро номинална стойност, при лихвен купон 4,5 % и доходност 4,78 %.

Извършените погашения от централен бюджет възлизат на 2 258,9 млн. лв. (главница), като на 21 март са изплатени 1 144 млн. евро (2 237,5 млн. лв.) номинална стойност в полза на държателите на седемгодишни еврооблигации на Република България, които са част от емитираните през март 2016 г. на международните капиталови пазари два транша облигации по средносрочната програма за емитиране на дълг на външните пазари.

По **държавните инвестиционни заеми (ДИЗ)**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на **52,5 млн. лв.** По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 4,9 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): Към 30 юни 2023 г. не са провеждани аукциони на емисии ДЦК за финансиране на бюджета, както и няма извършени погашения по вътрешния дълг.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към юни 2023 г. са в размер на **7 564,3 млн. лв.**, което представлява ръст от 1 023,7 млн. лв. (15,7 %) спрямо отчетените за същия период на 2022 г. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 7 459,3 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 5 390,7 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 2 068,6 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към юни 2023 г. са в размер на **13 394,6 млн. лв.** (ръст от 2 272,4 млн. лв. или 20,4 % спрямо отчетените за същия период на 2022 г.), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 10 180,1 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 3 092,5 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към юни 2023 г. са в размер на **1 877,6 млн. лв.** или ръст от 6,8 % спрямо отчетените към юни 2022 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 832,5 млн. лв., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 045,1 млн. лв. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 54,9 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **5 124,6 млн. лв.**, като нарастват с 22,1 % спрямо отчетените към юни 2022 г. Текущите нелихвени разходи възлизат на 4 505,0 млн. лв. (ръст от 17,0 % спрямо отчетените към юни 2022 г.), а капиталовите разходи са в размер на 598,2 млн. лв. (ръст от 82,1 % спрямо отчетените към юни 2022 г.). Лихвените плащания са в размер на 21,2 млн. лв., като нарастват с 24,9 % спрямо отчетените към юни 2022 година.